

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПАВЛА ТИЧИНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ НАПН УКРАЇНИ
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕСТЕТИКИ ТА ЕТИКИ
МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ
АСПЕКТИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ:
ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

8 ЛИСТОПАДА 2012 р.

Умань
ІП ЖОВТИЙ О. О.
2012

Головний редактор:

Дудник О. В. – кандидат історичних наук, доцент, декан мистецько-педагогічного факультету

Редакційна колегія:

Балашник Д. І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Андрощук Л. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Музика О. Я. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Сирота З. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (координатор);
Побірченко О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана мистецько-педагогічного факультету з наукової роботи (відповідальна за випуск).

Рецензент:

Оттич О. М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу педагогічної естетики та етики, вчений секретар Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

(Рекомендовано до друку вченою радою мистецько-педагогічного факультету
 Протокол № 2 від 16 жовтня 2012 р.)

Т 33 Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти : здобутки, проблеми та перспективи : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 8 листопада 2012 р.). – Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. – 138 с.

До збірника увійшли тези учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції, у яких науковці розглядають актуальні теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

УДК 7(07)(082)

ББК 85р30я43

ЗМІСТ

Андрощук Л. Історичний аспект еволюції суспільних вимог щодо індивідуальності педагога.....	5
Афанасьєв Ю. Етностиль у культурно-інформаційному полі сучасних геополітичних змагань.....	9
Бичкова Л. Навчання майбутніх вчителів образотворчого мистецтва гармонізації міжособистісних стосунків колористичними засобами.....	13
Бондаренко Л. Мотиваційно-ціннісний аспект професійного саморозвитку майбутнього вчителя музики.....	17
Бондаренко С. Інтерпретація художнього образу в музичному мистецтві.....	21
Вышинский В. Роль музыкально-двигательного воспитания в процессе формирования морально-ценностных качеств личности.....	24
Гончарук В. Розвиток творчої особистості майбутнього вчителя у процесі вивчення українського образотворчого фольклору.....	28
Горенко Л. Микола Грінченко – видатний український музикознавець та перший редактор «Української музичної газети»..	32
Збожимська Н. Інтеграція фортепіанно-виконавських та диригентсько-хорових знань в процесі підготовки майбутнього учителя музичного мистецтва.....	37
Коновалова О. Семінарські заняття з дисципліни «Історія декоративно-прикладного мистецтва» як важлива складова підготовки дизайнера.....	41
Король А. Навчання графічного дизайну учнів позашкільних закладів освіти: проблеми та перспективи.....	44
Криворотенко А. Творча індивідуальність майбутнього вчителя хореографії як наукова проблема.....	48
Купчик А. Педагогічні ідеї М.Леонтовича та практичне використання його спадщини майбутніми учителями музики.....	51
Кутова О. Естетичні основи розвитку педагогічної майстерності викладача.....	54
Куценко С. Виховний потенціал мистецтва українського народного танцю.....	57
Кушніренко О. Науково-дослідні компоненти навчання студентів декоративно-ужиткової діяльності.....	61
Лопушан Т., Лопушан В. Театр Леся Курбаса і театральне життя Уманини 20-х років XX століття.....	64
Ляшенко О. Інтеграція мистецтв як механізм вербального інтерпретування музики.....	69

ІНТЕГРАЦІЯ МИСТЕЦТВ ЯК МЕХАНІЗМ ВЕРБАЛЬНОГО ІНТЕРПРЕТУВАННЯ МУЗИКИ

Проблема вербального інтерпретування музики є ключовою проблемою на мистецьких факультетах, де готують педагогів музичного мистецтва для загальноосвітніх шкіл. Дуже часто студенти вузу на педагогічній практиці мають певні труднощі при вербальному розкритті змісту музики. Вони не володіють алгоритмом такого художнього інтерпретування, не можуть використати інтеграцію мистецтв в розкритті художнього образу музичного твору.

Останнім часом проблема вербального інтерпретування музики в різних його аспектах досліджувалася як молодими науковцями (О. Горбатюк, С. Грозан, О. Полатайко, В. Салий, О. Соколова,), так і корифеями музичної педагогіки (О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова). Всі вони приходять до висновку, що при вербальній інтерпретації музики слід використовувати твори різних видів мистецтв, тобто здійснювати художню інтеграцію. У зв'язку з цим слід визначити зміст занять, який допоможе студентам оволодіти художньою інтеграцією і вирішить проблему вербального інтерпретування музики.

Інтеграція різних видів мистецтв цікавила і цікавить багатьох дослідників у галузі мистецтвознавства, естетики та музичної педагогіки (Б. Асаф'єв, А. Зись, М. Каган, Л. Масол, Н. Мировпольська, О. Маркова, та ін.). У працях цих авторів закладено розуміння інтеграційних процесів, які відбуваються в мистецтві. Автори також висловлюють думку про те, що вербальне інтерпретування, з використанням різних видів мистецтв можливо, якщо мистецьке навчання буде комплексним, і не буде обмежуватися рамками тільки одного мистецького предмета, оскільки мислення

студентів/учнів розвивається лише в процесі взаємодії і взаємозв'язку різних галузей знань.

Таке комплексне мистецьке навчання, що безпосередньо стосується професійної підготовки вчителя музичного мистецтва, передбачає надбання теоретичних знань із різних видів мистецтв, формування різноманітних узагальнених умінь. Навчатися і навчати концентрації знань і вмінь такого виду - завдання складне. Воно вимагає як від педагога, так і від студента великого напруження і зусиль, оскільки передбачає знання текстуального аналізу, будови мистецьких творів, трактування художніх образів у різних стилях і жанрах, розуміння специфічної мови різних видів мистецтв, вміння доповнити і збагатити музичний образ, скласти різні типи вербальних інтерпретацій, стимулювати діяльність учнів, створювати педагогічні взаємодії, установлювати діалогічне спілкування з аудиторією та ін.

Знання і вміння в кінцевому підсумку дають змогу інтерпретувати музичний твір, комплексно осмислити й поєднати твори різних видів мистецтв (музики і літератури, музики і живопису), «насичуючи компоненти музичної мови словесною характеристикою літературного твору і/або емоційно-образним змістом твору живопису» [1]. Поєднуючись між собою в вербальних інтерпретаціях, ці види мистецтв створюють якісно нові й глибокі за силою емоційного впливу утворення, які гармонійно і цілісно впливають на особистість як інтерпретатора, так і слухача.

Отже, створення різних типів вербальних інтерпретацій дає викладачеві і майбутньому вчителю можливість:

- здійснити цілісний аналіз музичного твору;
- повніше осягнути художню концепцію твору у вербальній інтерпретації;
- здійснити контактне спілкування зі студентом (виконавцем твору) і дистанційне з автором ;

-поглибити і розширити розуміння художнього образу музичного твору через інтеграцію його з творами різних видів мистецтв;

-вирішувати проблеми навчання і виховання мистецтвом.

Засвоїти різні типи вербальних інтерпретацій, де використовується інтеграція мистецтв можливо, якщо зміст занять на мистецькому факультеті буде націлений на вивчення художньо-педагогічної інтерпретації музики.

Художньо-педагогічна інтерпретація музики – це динамічний багатоплановий, цілісний педагогічний процес, що містить навчання і виховання інших особистостей у системі герменевтичного підходу в освіті засобами різних видів мистецтв (музики, літератури, живопису). Тут педагог-інтерпретатор, використовуючи різні вербальні, виконавські та педагогічні прийоми, необхідні форми і методи роботи навчає студента самостійно розкривати художній образ музичного твору у вербальних (музикознавчій, художньо-образній, вербально-змістовій, візуально-асоціативній, інтегральній, акторській) і виконавській інтерпретаціях і реалізувати їх у різноманітних формах професійно-педагогічної практики.

Основою такої творчої діяльності є спільне художнє та педагогічне спілкування викладача і студента. Результатом такої інтерпретації є не тільки комплекс різних видів вербальних інтерпретацій, а й сам студент, який в процесі взаємодії з педагогом набуває знань і вмінь, пов'язаних з вербальною та виконавською інтерпретацією музики. Особлива роль у цьому процесі належить емоціям, волі, почуттям, інтуїції, мові, яка є засобом мислення, людського спілкування, переживанням і співпереживанням, бо саме на основі мистецької та педагогічної емпатії відбуваються розуміння і передрозуміння творів мистецтв, сприйняття різних поглядів.

Список використаних джерел:

1. Ляшенко О. Д. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх учителів музики. Дис. канд. наук. – К. : 2001.- 211 с.
2. Падалка Г. М. Художньо-педагогічна інтерпретація музики в структурі професійної підготовки музиканта-педагога / Г. М. Падалка // Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наук. праць. – К. : НПУ, 2004. – Вип. 5. - С. 3-10

Могильчак Галина

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Одним із головних завдань педагогічної науки в Україні є удосконалення підготовки фахівців мистецьких спеціальностей.

Професійна підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва наразі є важливою та актуальною. Подальшим є пошук ефективних засобів підготовки висококваліфікованого педагога.

Головною характеристикою майбутніх учителів образотворчого мистецтва є професійний потенціал. Останній розуміється як сукупність об'єднаних у систему природних та набутих якостей, що визначають здатність педагога виконувати свої обов'язки або як базис професійних знань, умінь в єдності з розвиненою здатністю педагога активно мислити, творити, діяти, втілювати свої наміри в життя, досягати запроектованих результатів.

Система професійного потенціалу педагога містить наступні структурні частини:

- незмінна частина потенціалу, яка зумовлена